

UZASADNIENIE

H. F. w pozwie z dnia 15 grudnia 2011 r. domagał się zasądzenia na jego rzecz od strony pozwanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P., kwoty 5.276,75 zł wraz z ustawowymi odsetkami oraz kosztami postępowania. W uzasadnieniu powództwa wskazano, iż powód otrzymał od spedytora (...) S.A. zlecenie przewozu towarów. Odbiorcą wykonanych przez powoda przewozów była spółka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P.. Wszystkie transporty do pozwanej spółki zostały wykonane w sposób prawidłowy, a towary zostały odebrane przez spółkę. Pomimo tego spedytor nie wypłacił przewoźnikowi umówionego wynagrodzenia za przewóz. Postanowieniem z dnia 3 grudnia 2010 r. Sąd Rejonowy Katowice-Wschód w Katowicach Wydział X Gospodarczy ogłosił upadłość (...) S.A. Wobec braku uiszczenia wynagrodzenia przez spedytora, powód w dniu 16 listopada 2011 r. wezwał odbiorcę przesyłki (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością do zapłaty wynagrodzenia za przewóz, wynikającego z wystawionych faktur VAT wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wymagalności faktur do dnia zapłaty. Pismem z dnia 28 listopada 2011 r. pozwana spółka oświadczyła, iż nie uznaje zgłoszonego roszczenia i nie uregulowała należności.

W dniu 10 kwietnia 2012 r. Sąd Rejonowy wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym (sygn. akt V GNC 6051/11) w całości uwzględniający żądanie pozwu.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty strona pozwana zaskarżyła nakaz zapłaty w całości, podnosząc zarzut przedawnienia roszczenia. W ocenie strony pozwanej przedawnienie należy liczyć od dnia odebrania przesyłki, bowiem wtedy powinna i mogła nastąpić obarczająca stronę pozwaną zapłata należności za przewóz. Pozwana wskazała, iż nadawcą przesyłek był (...) Sp. z o.o., który zapłacił za ich wykonanie przewoźnikowi (...) S.A., która przewozy wykonała, na dowód czego przekazał listy przewozowe obejmujące zleczone usługi. Strona pozwana podniosła, że skoro przewoźnik, który otrzymał i wykonał zlecenie, a następnie otrzymał wynagrodzenie za wykonanie przewozów, to przesyłek tych nie obciążają już żadne należności.

Wyrokiem z dnia 17 października 2012 r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej V Wydział Gospodarczy oddalił powództwo oraz zasądził od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 1217zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne:

Powód H. F. otrzymał od spedytora spółki (...) S.A. zlecenie przewozu towarów, których odbiorcą pozostawała strona pozwana. Nadawcą przesyłki była spółka (...) Sp. z.o.o.

Powód dostarczał towar w okresie od dnia 21 września 2010 r. do dnia 26 listopada 2010 i wystawił na rzecz (...) S.A. tytułem zlecenia transportowego następujące faktury VAT:

-fakturę VAT nr (...) z dnia 28 września 2010 r. na łączną kwotę 17.056,14 zł z terminem zapłaty na dzień 27 listopada 2010 r.;

-fakturę VAT nr (...) z dnia 30 października 2010 r. na łączną kwotę 14.395,66 zł;

-fakturę VAT nr (...) z dnia 30 października 2010 r. na łączną kwotę 15.483,20 zł z terminem zapłaty na dzień 29 stycznia 2011 r.

(...) S.A. wystawiła na rzecz (...) Sp. z o.o. następujące faktury tytułem wykonanych usług transportowych:

- fakturę VAT nr (...) z dnia 30 września 2010 r. na kwotę 102.909,96 zł z terminem zapłaty na dzień 14 grudnia 2010 r.;

- fakturę VAT nr (...) z dnia 10 listopada 2010 r. na kwotę 65.659,92 zł z terminem zapłaty na dzień 24 stycznia 2011r.;

- fakturę VAT nr (...) z dnia 2 grudnia 2010 r. na kwotę 95.951,56 zł z terminem zapłaty na dzień 15 lutego 2011r.;

Należności wynikające z wystawionych przez (...) S.A. faktur VAT zostały zapłacone przez spółkę (...) Sp. z o.o.

W dniu 3 grudnia 2010 r., Sąd Rejonowy Katowice - Wschód X Wydział Gospodarczy ds. upadłościowych ogłosił (...) S.A.

Wobec braku zapłaty należności wynikających z wystawionych przez powoda na rzecz (...) S.A. faktur VAT nr: FS (...), FS (...), FS (...), powód pismem z dnia 16 listopada 2011 r. wezwał pozwaną spółkę do zapłaty kwoty 5.276,75 zł wraz z ustawowymi odsetkami, w terminie 7 dni od doręczenia wezwania pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego. Wezwanie zostało doręczone stronie pozwanej w dniu 18 listopada 2011 r.

W odpowiedzi na powyższe strona pozwana pismem z dnia 28 listopada 2011 r. poinformowała powoda, że należności wynikające z wystawionych przez powoda faktur VAT zostały w całości zapłacone przez spółkę (...) Sp. z o.o. na rzecz (...) S.A., na dowód czego pozwana spółka załączyła kopie przelewów bankowych.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy zważył:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy wskazał, iż spedytor tj. (...) S.A. zlecił powodowi transport towaru do strony pozwanej. Przewóz został prawidłowo i terminowo wykonany co potwierdzają dołączone do pozwu dokumenty w postaci listów przewozowych i dowodów dostawy. Nadto okoliczność dostarczenia i wydania towarów nie była w toku sprawy kwestionowana przez stronę pozwaną. Sąd I instancji wskazał, że na podstawie art. 51 ust. 1 ustawy prawo przewozowe wobec braku uiszczenia należności za przewóz przez spedytora, powodowi jako przewoźnikowi przysługiwało prawo domagania się zapłaty od strony pozwanej jako odbiorcy przesyłki. Jednocześnie Sąd Rejonowy uwzględnił podniesiony przez stronę pozwaną zarzut przedawnienia należności objętych pozwem, wskazując, iż zgodnie z art. 77 § 1 Prawa przewozowego roszczenia dochodzone na podstawie ustawy lub przepisów wydanych w jej wykonaniu przedawniają się z upływem roku. W ocenie Sądu I instancji, pogląd powoda, że termin przedawnienia należało liczyć od dnia wymagalności faktur wystawionych przez powoda na rzecz (...) S.A. nie zasługiwał na uwzględnienie. Faktury dołączone do pozwu zostały wystawione przez powoda na rzecz (...) S.A. w K., z którą to spółką powód zawarł umowę o wykonanie przewozu. Przyjęty zatem przez strony tej umowy sposób i termin zapłaty należności nie może być wiążący dla strony pozwanej, która stroną tej umowy nie była. W ocenie Sądu I instancji roczny termin przedawnienia należało liczyć od dnia dostarczenia przesyłki, gdyż wówczas po stronie pozwanej powstał obowiązek zapłaty należności ciężących na przesyłce, a zatem wynikającego z umowy przewozu wynagrodzenia za przewóz. Pozwany dokonał odbioru najwcześniej dostarczonego przez powoda towaru w dniu 21 września 2010 r., a najpóźniej dostarczonego w dniu do 26 listopada 2010 r. co zdaniem Sądu Rejonowego oznacza, że roszczenia powoda wobec pozwanego stały się wymagalne i rozpoczął bieg roczny termin przedawnienia, zatem roszczenie powoda uległo przedawnieniu odpowiednio: 21 września 2011 r. co do najwcześniej dostarczonego towaru, a 26 listopada 2011 r. co do najpóźniej dostarczonego towaru. Powód wystąpił z pozwem w dniu 15 grudnia 2011 r. a zatem już po upływie terminu przedawnienia. Sąd Rejonowy wskazał dodatkowo, że należność tytułem wykonanych przez powoda przewozów została w pełni uregulowana przez nadawcę przesyłek (...) Sp. z o.o., wobec czego na spornych przesyłkach nie ciążyły już żadne należności wobec tego roszczenie to wygasło z chwilą dokonania zapłaty przez (...) Sp. z o.o.

O kosztach postępowania Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 105 § 2 k.p.c., mając na uwadze, że strona pozwana wygrała je w całości. Sąd I instancji zasądził od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 1217 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, na co złożyła się: kwota 17 zł tytułem zwrotu kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa i kwota 1200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Wysokość kosztów zastępstwa prawnego została ustalona w oparciu o § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. (Dz. U. z 2002 r., Nr 163, poz. 1349 ze zm.) w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Z rozstrzygnięciem Sądu Rejonowego nie zgodził się powód, który w apelacji zaskarżył wyrok w części tj. w zakresie pkt I w odniesieniu do oddalenia żądania zasądzenia na jego rzecz kwoty 445,30zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 30 stycznia 2011 r. do dnia zapłaty oraz w pkt II w zakresie w jakim Sąd I instancji nie rozdzielił stosunkowo kosztów procesu. Apelujący zarzucił naruszenie:

- przepisów prawa materialnego tj. art. 77 ust. 1 w zw. z art. 77 ust. 3 pkt 4 ustawy prawo przewozowe, poprzez przyjęcie, że roszczenia przewoźnika przedawniają się z upływem roku od dnia odbioru przesyłki a nie od dnia kiedy wierzyciel mógł wezwać dłużnika do spełnienia świadczenia;
- przepisów art. 445 k.c. poprzez jego niezastosowanie dla określenia momentu wymagalności roszczenia powoda;
- przepisów art. 120 k.c. poprzez przyjęcie, że najwcześniejszym możliwym terminem wezwania pozwanego do zapłaty był dzień dostarczenia przesyłek;
- przepisów art. 51 ust. 1 ustawy prawo przewozowe poprzez bezpodstawne przyjęcie, że uiszczenie przez jakikolwiek podmiot wynagrodzenia na rzecz spedytora wyklucza możliwość ubiegania się przez przewoźnika o zapłatę przewoźnego od odbiorcy;
- przepisów art. 100 k.p.c. poprzez zasądzenie na rzecz przeciwnika zwrotu kosztów procesu w pełnej wysokości zamiast stosunkowego ich rozdzielenia wobec częściowej zasadności powództwa.

W oparciu o wskazane zarzuty skarżący na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez zasądzenie na rzecz powoda kwoty 445,30zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 30 stycznia 2011 r. do dnia zapłaty, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego.

W uzasadnieniu apelacji wskazano, iż art. 77 prawa przewozowego nie oznacza momentu wymagalności roszczenia powoda i zastosowanie winien znaleźć art. 455 k.c. Zdaniem apelującego Sąd I instancji winien roczny bieg terminu przedawnienia roszczeń powoda liczyć od dnia wymagalności roszczenia, tj. niezwłocznie po wezwaniu zobowiązanego do zapłaty. Przyjmując, że powód mógł wezwać pozwanego do zapłaty już w dniu odbioru przesyłki, pozwany winien spełnić świadczenie najpóźniej w terminie 14 dni od dnia wezwania, zatem roszczenia powoda przedawniały się w dniach 04.10.2010 r., 07.10.2010 r., 18.11.2010 r., 19.11.2010 r., 09.12.2010 r. Apelujący zarzucił również, że Sąd I instancji nie wziął pod uwagę zawieszenia przedawnienia wynikającego z art. 77 ust. 4 pr. przewozowego. Powód w dniu 16.11.2010 r. przed upływem terminu przedawnienia roszczenia, wezwał pozwanego do zapłaty za przesyłkę odebraną w dniu 25.11.2010 r. Wezwanie zawiesiło bieg terminu przedawnienia do dnia 13.11.2011 r. kiedy to powód otrzymał od pozwanego odpowiedź na wezwanie do zapłaty. Pozew złożono w dniu 15.12.2011 r. a zatem roszczenie wynikające z faktury VAT nr (...) nie uległo przedawnieniu. Powód zarzucił nadto, że błędnie przyjął Sąd I instancji, iż wypłacenie wynagrodzenia spedytorowi oznacza jednocześnie zaspokojenie roszczeń przewoźnika o zapłatę przewoźnego. Powód nie otrzymał wynagrodzenia za przewóz a zatem mógł dochodzić jego zapłaty od odbiorcy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie.

Zasadny okazał się zarzut apelacji, iż wynagrodzenie w kwocie 445,30zł za przewóz przesyłki, odbioru której pozwana spółka dokonała w dniu 26 listopada 2010 r. nie uległo przedawnieniu. Jakkolwiek w apelacji niezasadnie kwestionowano przyjętą przez Sąd Rejonowy datę wymagalności roszczeń powoda, jednakże słusznie zarzucono, iż Sąd I instancji pominął okoliczności związane z zawieszeniem biegu terminu przedawnienia.

W odniesieniu do zarzutu apelacji w zakresie błędnie przyjętej daty wymagalności roszczenia Sąd Okręgowy podziela stanowisko, iż datę wymagalności roszczenia powoda dochodzonego w niniejszej sprawie wyznaczała każdorazowo

data odbioru przesyłki przez pozwaną. Pogląd w tej mierze wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 grudnia 2009 r. wskazując, iż dla roszczeń przewoźnika o przewoźne w przewozie lądowym towarów roszczenie staje się wymagalne z chwilą dostarczenia przesyłki do odbiorcy (I CSK 162/09, LEX nr 558262). Niesłusznie zatem apelujący odwoływał się w kwestii wymagalności roszczenia do regulacji dotyczącej wymagalności świadczeń bezterminowych (art. 455 k.c.). Źródłem roszczenia powoda wobec pozwanej spółki jest norma art. 51 prawa przewozowego. Zgodnie z art. 51 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. Prawo przewozowe odbiorca odpowiada samodzielnie wobec przewoźnika za zapłatę przewoźnego. Wskazany przepis zawiera normę o charakterze bezwzględnie obowiązującym - oznacza to, że odpowiedzialność odbiorcy przesyłki nie zależy od uzgodnień zawartych w umowie przewozu, a ponadto nie wyłącza jej brak zgłoszenia roszczenia podczas dokonywania faktycznego odbioru. W tym kontekście nie może zatem budzić wątpliwości, że jakiegokolwiek umownie ustalone terminy płatności wynagrodzenia za przewóz uzgodnione przez przewoźnika ze spedytorem, nie mogą być wiążące dla ustalenia daty wymagalności roszczenia wobec odbiorcy przesyłki. Analogiczny pogląd przyjąć należało również wobec zawartego w uzasadnieniu wyroku stwierdzenia, iż w związku z zapłatą należności przez nadawcę przesyłek, przewóz został opłacony. Skoro bowiem stosunek prawny łączący nadawcę ze spedytorem nie ma znaczenia dla ustawowej odpowiedzialności odbiorcy przesyłki (art. 51 ust. 1 pr. przewozowego) to również okoliczność związana z rozliczeniami pomiędzy tymi podmiotami, nie miała znaczenia dla oceny zasadności roszczenia dochodzonego w niniejszej sprawie.

Jak wskazuje się w orzecznictwie nadawca nie będący jednocześnie odbiorcą zlecając przewóz towaru zobowiązuje się do zapłaty przewoźnego, odbiorca nie jest stroną tej umowy i dopiero z chwilą odbioru przesyłki powstaje jego zobowiązanie do zapłaty należności określonych w art. 51 ust. 1 prawa przewozowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2002r., IV CKN 939/2000, LexPolonica nr 2415209). O zastosowaniu przepisu art. 51 ust. 1 prawa przewozowego rozstrzyga określone w tym przepisie zachowanie się odbiorcy przesyłki, którego uprawnieniem, a nie obowiązkiem jest przyjęcie przesyłki i listu przewozowego. Jednak skorzystanie przez odbiorcę z tego uprawnienia skutkuje aktualizacją jego zobowiązania określonego tym przepisem, jeżeli przewoźnik nie zwolnił go z tego obowiązku (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2006 r., V CSK 59/2005, LexPolonica nr 2124929).

Wskazać wobec tego należało, że wymagalność roszczenia, które powód objął przedmiotem zaskarżenia w apelacji wyznaczała data 26 listopada 2010 r. Wysokość przewoźnego wynika z faktury VAT FS (...) wystawionej przez powoda na rzecz spedytora tj. (...) S.A. w dniu 30 listopada 2010 r. Do faktury dołączono dowód dostawy przesyłki z dnia 26 listopada 2010 r. potwierdzony przez pozwaną, który w świetle żądania pozwu stanowi o wymagalności tego roszczenia wobec odbiorcy przesyłki. Oznacza to, że bieg rocznego terminu przedawnienia roszczenia (art. 77 ust. 1 pr. przewozowego) w kwocie 445,30zł rozpoczął się zgodnie z art. 120 § 1 k.c. od dnia w którym roszczenie stało się wymagalne tj. z dniem 26 listopada 2010 r. Uwzględnić jednak należało zarzut skarżącego, iż bieg terminu przedawnienia uległ zawieszeniu na podstawie art. 77 ust. 4 prawa przewozowego. Z powołanej normy wynika bowiem, że bieg przedawnienia zawiesza się na okres od dnia wniesienia reklamacji lub wezwania do zapłaty do dnia udzielenia odpowiedzi na reklamację lub wezwania do zapłaty i zwrócenia załączonych dokumentów, najwyżej jednak na okres przewidziany do załatwienia reklamacji lub wezwania do zapłaty. Powód przedłożył wraz z pozwem wezwanie do zapłaty należności dochodzonych pozwem z dnia 16 listopada 2011 r., które pozwana spółka odebrała w dniu 18 listopada 2011 r. (k. 25-28). Zawieszenie biegu przedawnienia trwało wobec tego od dnia 18 listopada 2011 r. do dnia udzielenia przez stronę pozwaną odpowiedzi na wezwanie do zapłaty, co nastąpiło pismem z dnia 28 listopada 2011 r., doręczonym powodowi w dniu 13 grudnia 2011 r. i okoliczność ta nie została przez stronę pozwaną zakwestionowana. Skoro zatem istota instytucji zawieszenia biegu przedawnienia polega na tym, że przez określony ustawowo czas przedawnienie nie biegnie, a zatem okresu od dnia 18 listopada 2011 r. do dnia 13 grudnia 2011 r. nie wlicza się do terminu przedawnienia roszczenia powoda. Od dnia odbioru przesyłki do dnia poprzedzającego wezwanie pozwanego do zapłaty upłynęło 357 dni, a uwzględnić następnie należało zawieszenie przedawnienia przez 28 dni, które trwało do dnia 13 grudnia 2011 r., co oznacza, że powództwo w zakresie kwoty 445,30zł w dacie wniesienia pozwu tj. 15 grudnia 2011 r. nie było przedawnione.

Mając powyższe na uwadze na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zaskarżony wyrok podlegał zmianie poprzez zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda kwoty 445,30zł wraz z ustawowymi odsetkami zgodnie z żądaniem pozwu

tj. od dnia 30 stycznia 2011 r., zaś dalej idące powództwo jako nieuzasadnione podlegało oddaleniu. Zmiana orzeczenia Sądu Rejonowego skutkowałą koniecznością zmiany rozstrzygnięcia w zakresie kosztów postępowania pierwszoinstancyjnego, o których orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. Z dochodzonego roszczenia powód utrzymał się co do 8,44%, co przy uwzględnieniu poniesionych przez powoda kosztów procesu w kwocie 1481zł oraz kosztów poniesionych przez pozwaną w kwocie 1217zł, oznacza, że należne stronie pozwanej od powoda koszty procesu wynosiły 989,29zł.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. mając na względzie, że apelacja powoda była uzasadniona w całości, a poniesione przez niego koszty postępowania apelacyjnego stanowiły opłatę sądową od apelacji w wysokości 30zł oraz wynagrodzenie adwokackie w wysokości 60zł, które określono na podstawie § 6 pkt 1 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002 r. Nr 163, poz. 1348).